Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 22. marca 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Systémy ochrany vkladov a náhrad pre investorov – Smernica 94/19/ES – Článok 1 ods. 1 – Vklady – Dočasné úložky vyplývajúce z bežných bankových činností – Smernica 97/9/ES – Článok 2 ods. 2 druhý pododsek – Finančné prostriedky dlžné investorovi alebo patriace investorovi, ktoré investičná spoločnosť drží na jeho účet v súvislosti s investičnou činnosťou – Úverová inštitúcia vydávajúca prevoditeľné cenné papiere – Finančné prostriedky, ktoré jednotlivci odovzdali tejto inštitúcii na upísanie budúcich prevoditeľných cenných papierov – Uplatnenie smernice 2004/39/ES – Konkurz na majetok uvedenej inštitúcie pred vydaním dotknutých prevoditeľných cenných papierov – Verejnoprávny podnik poverený systémom ochrany vkladov a náhrad pre investorov – Možnosť dovolávať sa smerníc 94/19/ES a 97/9/ES voči tomuto podniku“

V spojených veciach C-688/15 a C-109/16,

predmetom ktorých sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva) z 18. decembra 2015 (C-688/15) a z 12. februára 2016 (C-109/16), doručené Súdnemu dvoru 21. decembra 2015 a 25. februára 2016, ktoré súvisia s konaniami:

Agnieška Anisimovienė a i.

za účasti:

bankas „Snoras“ AB, v likvidácii,

„Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ,

bankas „Finasta“ AB (C-688/15)

a

„Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ,

za účasti:

Alvydas Raišelis,

bankas „Snoras“ AB, v likvidácii (C-109/16),

* Jazyk konania: litovčina.

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça (spravodajca), sudcovia A. Tizzano, podpredseda Súdneho dvora, E. Levits, A. Borg Barthet a M. Berger,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. marca 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– A. Anisimovienė a i., v zastúpení: A. Mamontovas a A. Bambalas, advokatai,

– „Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ, v zastúpení: V. Impolevičienė, za právnej pomoci S. Urbonavičius a A. Šekštelo, advokatai,

– bankas „Snoras“ AB, v likvidácii, v zastúpení: A. Pilipavičius a V. Drizga, advokatai,

– litovská vláda, v zastúpení: R. Krasuckaitė a G. Taluntytė, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: K.-Ph. Wojcik a A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júna 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 1 bodu 1, článku 7 ods. 1 a článku 8 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. ES L 135, 1994, s. 5; Mim. vyd. 06/002, s. 252), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/EÚ z 11. marca 2009 (Ú. v. EÚ L 68, 2009, s. 3) (ďalej len „smernica 94/19“), ako aj článku 1 bodov 1 a 4 a článku 2 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov (Ú. v. ES L 84, 1997, s. 22; Mim. vyd. 06/002, s. 311).

2 Tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania boli predložené v rámci konaní, ktoré na jednej strane začali pani A. Anisimovienėová a ďalších 256 osôb (spoločne ďalej len „pani Anisimovienėová a iní“) a na druhej strane „Indėlių ir investicijų draudimas“ VĮ (ďalej len „IID“, vo veci náhrad, ktoré chcú získať pani Anisimovienėová a iní, ako aj pán Alvydas Raišelis, za finančné prostriedky vložené do bankas „Snoras“ AB (ďalej len „Snoras“) na upísanie budúcich akcií a dlhopisov, ktoré mala vydať táto úverová inštitúcia, ale ktorých vydanie sa neuskutočnilo vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na jej majetok.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 94/19

3 Prvé, druhé a štvrté odôvodnenie smernice 94/19 uvádzajú:

„keďže v súlade cieľmi tejto zmluvy treba napomáhať zosúladený rozvoj činnosti úverových inštitúcií v celom spoločenstve odstraňovaním všetkých obmedzení práva ustanovovania a slobody poskytovania služieb, zvyšujúc súčasne stabilitu bankového systému a ochranu vkladateľov;

keďže po odstránení obmedzení činnosti úverových inštitúcií bude potrebné zaoberať sa situáciou, ktorá by mohla vzniknúť, keby vklady v úverovej inštitúcii s pobočkami v iných členských štátoch prestali byť dostupné; keďže je nevyhnutné zabezpečiť zosúladenú minimálnu úroveň ochrany vkladov, kdekoľvek sú v [Únii] umiestnené; keďže takáto ochrana vkladov je rovnako podstatná ako prezieravé zákony na dobudovanie jednotného bankového trhu;

…

keďže náklady úverovej inštitúcie spojené s účasťou v systéme ochrany neznesú nijaké porovnanie s nákladmi, ktoré by mohli vyplynúť z hromadného výberu bankových vkladov nielen z tých úverových inštitúcií, ktoré majú ťažkosti, ale aj zo zdravých inštitúcií, v dôsledku straty dôvery vkladateľov vo funkčnosť bankového systému.“

4 Článok 1 tejto smernice uvádza tieto definície:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚vklad‘ je aktívny [kladný – *neoficiálny preklad*] zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj z pohľadávok potvrdených listinou vydanou [ako aj pohľadávka vyjadrená vkladovým certifikátom vydaným – *neoficiálny preklad*] úverovou inštitúciou.

…

…

4. ‚úverová inštitúcia‘ je podnik, ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet;

…“

5 Článok 7 ods. 1 a 2 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, že úhrnné vklady každého vkladateľa sú kryté minimálne do výšky 50 000 eur v prípade, že sa vklady stanú nedostupnými.

1a. Najneskôr do 31. decembra 2010 členské štáty zabezpečia, že krytie úhrnných vkladov každého vkladateľa je stanovené na 100 000 eur v prípade, že sa vklady stanú nedostupnými.

…

2. Členské štáty môžu stanoviť, že určití vkladatelia alebo vklady budú vyňaté z ochrany alebo im bude poskytnutá nižšia úroveň ochrany. Tieto výnimky sú uvedené v prílohe I.“

6 Príloha I tejto smernice uvádza vo svojom bode 12 „dlhopisy úverového ústavu [úverovej inštitúcie – *neoficiálny preklad*]“.

Smernica 97/9

7 Odôvodnenia 2 až 4 a 8 smernice 97/9 uvádzajú:

„(2) keďže smernica [Rady č.] 93/22/EHS [z 10. mája 1993 o investičných službách v oblasti cenných papierov (Ú. v. ES L 141, 1993, s. 27; Mim. vyd. 06/002, s. 43] ustanovuje obozretné pravidlá, ktoré musia investičné spoločnosti kedykoľvek dodržiavať, vrátane pravidiel, ktorých účelom je čo najväčšia ochrana práv investora v súvislosti s peniazmi alebo s nástrojmi k nim patriacimi;

(3) keďže však žiadny kontrolný systém nemôže zabezpečiť úplnú ochranu najmä v súvislosti s podvodmi;

(4) keďže ochrana investorov a zachovanie tajnosti vo finančnej sústave [zachovanie dôvery vo finančný systém – *neoficiálny preklad*] sú dôležitým aspektom uskutočnenia a riadneho fungovania vnútorného trhu v tejto oblasti; keďže nakoniec je preto nutné, aby každý členský štát mal systém náhrad pre investora, ktorý zaručuje minimálnu úroveň harmonizácie ochrany, aspoň pre drobných investorov v prípade, že investičná spoločnosť nie je schopná plniť svoje záväzky voči svojim investorom – klientom;

…

(8) keďže každý členský štát by mal byť povinný mať systém náhrad pre investorov alebo systémy, ktorým by každá takáto spoločnosť podliehala; keďže každý systém musí zahŕňať peniaze a nástroje v rukách investičnej spoločnosti v súvislosti s investíciami investora, ktoré, ak nie je investičná spoločnosť schopná plniť svoje záväzky voči svojim klientom – investorom, nie je možné vrátiť investorovi; keďže je to úplne bez vplyvu na pravidlá a systémy používané v každom z členských štátov, týkajúce sa rozhodnutí v prípade platobnej neschopnosti alebo pri zrušení investičnej spoločnosti; …“

8 Článok 1 tejto smernice uvádza tieto definície:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚investičná spoločnosť‘ je investičná spoločnosť, ako je definovaná v článku 1 ods. 2 smernice 93/22/EHS

   – povolená v súlade s článkom 3 smernice 93/22/EHS,

   [alebo]

   – povolená ako úverová inštitúcia v súlade [s prvou] smernicou Rady 77/780/EHS [z 12. decembra 1977 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa prístupu k činnosti úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 322, 1977, s. 30)] a [druhou] smernicou Rady 89/646/EHS [z 15. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych

opatrení týkajúcich sa prístupu k činnosti úverových inštitúcií, a o zmene a doplnení smernice 77/780/EHS (Ú. v. EÚ L 386, 1989, s. 1)], ktorých oprávnenie obsahuje jednu alebo viac investičných služieb vymenovaných v oddiele A prílohy k smernici 93/22/EHS;

2. ‚investičná činnosť' je každá investičná služba v zmysle definície v článku 1 ods. 1 smernice 93/22/EHS a služba uvedená v bode 1 oddielu C prílohy uvedenej smernice;

…

4. ‚investor' je každá osoba, ktorá investičnej spoločnosti v súvislosti s investičnou činnosťou zverila peniaze alebo nástroje;

…"

9 Podľa článku 2 ods. 2 a 3 uvedenej smernice:

„2. …

Krytie musí byť v súlade s príslušnými právnymi a zmluvnými podmienkami zabezpečené pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti:

– vyplatiť peniaze dlžné alebo patriace investorom a uložené v ich prospech v súvislosti s investičnou činnosťou

…

3. Požiadavka v zmysle odseku 2 na úverovú inštitúciu, ktorá je predložená v členskom štáte a na ktorú sa vzťahuje [každá pohľadávka v zmysle odseku 2 voči úverovej inštitúcii, na ktorú by sa v danom členskom štáte vzťahovala – *neoficiálny preklad*] tak táto smernica, ako aj smernica 94/19/ES, musí byť podriadená členským štátom systému v rámci jednej z týchto smerníc, tak ako členský štát uzná za vhodné. Za žiadnu pohľadávku nesmie byť poskytnutá náhrada v rámci týchto smerníc viac ako jedenkrát."

Smernica MiFID

10 Odôvodnenia 2, 5 a 44 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, 2004, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/31/ES z 5. apríla 2006 (Ú. v. EÚ L 114, 2006, s. 60) (ďalej len „smernica MiFID"), uvádzajú:

„(2) … je potrebné zabezpečiť potrebnú úroveň zosúladenia, aby sa investorom poskytla vysoká úroveň ochrany…

…

(5) Je potrebné zriadiť komplexný regulačný systém upravujúci vykonávanie transakcií s finančnými nástrojmi bez ohľadu na metódy obchodovania použité na uzavretie týchto transakcií, ako aj na zabezpečenie vysokej kvality pri uskutočňovaní investorských transakcií a na zachovanie integrity a celkovej efektívnosti finančného systému. …

…

(44) Pre spoločný cieľ tak na ochranu investorov, ako aj na zabezpečenie hladkého fungovania trhov s cennými papiermi je potrebné zaistiť, aby sa dosiahla priehľadnosť transakcií a aby sa pravidlá ustanovené pre tento účel uplatňovali na investičné spoločnosti, keď pôsobia na týchto trhoch. …“

11 Článok 1 tejto smernice s názvom „Rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na investičné spoločnosti a regulované trhy.

2. Nasledujúce ustanovenia sa tiež vzťahujú na úverové inštitúcie, ktorým bolo udelené povolenie podľa smernice 2000/12/ES [Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 126, 2000, s. 1; Mim. vyd. 06/003, s. 272)], ak poskytujú jednu alebo viac investičných služieb a/alebo vykonávajú investičné činnosti:

– články 2 ods. 2, 11, 13 a 14,

– kapitola II hlavy II okrem článku 23 ods. 2 druhého pododseku,

– kapitola III hlava II okrem článkov 31 ods. 2 až 4 a článok 32 ods. 2 až 6, 8 a 9,

– články 48 až 53, 57, 61 a 62 a

– článok 71 ods. 1“

12 Článok 4 ods. 1 smernice MiFID stanovuje tieto definície:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚investičná spoločnosť‘ znamená každú právnickú osobu, ktorej pravidelnou pracovnou činnosťou alebo podnikaním je poskytovanie jednej alebo viacerých investičných služieb pre tretie osoby a/alebo vykonávanie jednej alebo viacerých investičných aktivít na profesionálnom základe;

…

2. ‚investičné služby a činnosti‘ znamená všetky služby a činnosti uvedené v časti A prílohy I týkajúce sa akéhokoľvek nástroja uvedeného v oddiele C prílohy I;

…

…

5. ‚vykonanie pokynu v mene klientov‘ znamená konanie s cieľom uzavrieť zmluvy na nákup alebo predaj jedného alebo viacerých finančných nástrojov v mene klientov;

6. ‚obchodovanie na vlastný účet‘ znamená obchodovanie za vlastný kapitál, ktorého výsledkom je uzavretie transakcií s jedným alebo viacerými finančnými nástrojmi;

…

18. ‚prevoditeľné cenné papiere‘ znamená tie druhy cenných papierov, ktoré sú obchodovateľné na kapitálovom trhu okrem platobných nástrojov, ako napr.:
a) akcie spoločností…
b) dlhopisy alebo iné formy dlhových cenných papierov…

…“

13 Článok 69 tejto smernice s názvom „Zrušenie smernice 93/22/EHS“ stanovuje:

„Smernica 93/22/EHS sa zrušuje s účinnosťou od 1. novembra 2007. Odkazy na smernicu 93/22/EHS sa považujú za odkazy na túto smernicu. Odkazy na pojmy vymedzené v smernici 93/22/EHS alebo na jej články sa považujú za odkazy na rovnaké pojmy vymedzené v tejto smernici alebo na články tejto smernice.“

14 Oddiel A prílohy I smernice MiFID s názvom „Investičné služby a činnosti“ obsahuje tento výpočet:

„1. Prijímanie a postupovanie pokynov týkajúcich sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov.

2. Vykonávanie pokynov v mene klientov.

3. Obchodovanie na vlastný účet.

4. Riadenie portfólia.

5. Investičné poradenstvo.

6. Upisovanie finančných nástrojov a/alebo umiestňovanie finančných nástrojov na základe pevného záväzku.

7. Umiestňovanie finančných nástrojov bez pevného záväzku.

8. Prevádzkovanie multilaterálnych obchodných systémov.“

15 Medzi finančnými nástrojmi vymenovanými v oddiele C tejto prílohy sú v bode 1 uvedené „prevoditeľné cenné papiere“.

Smernica 2006/48

16 Článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. EÚ L 177, 2006, s. 1), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/EÚ zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 267, 2009, s. 7) (ďalej len „smernica 2006/48“), vymedzuje úverovú inštitúciu ako „podnik, ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet“.

17 Článok 23 tejto smernice stanovuje:

„Členské štáty stanovia, že činnosti uvedené v prílohe I sa na ich území môžu vykonávať v súlade s článkami 25, 26 ods. 1 až 3, článkom 28 ods. 1 a 2 a článkami 29 až 37 buď prostredníctvom založenia pobočky alebo poskytovaním služieb, a to akoukoľvek úverovou inštitúciou, ktorej bolo udelené povolenie a ktorá podlieha dohľadu príslušných orgánov iného členského štátu za predpokladu, že sa jej povolenie vzťahuje na tieto činnosti.“

18 Príloha I uvedenej smernice s názvom „Zoznam činností, na ktoré sa vzťahuje vzájomné uznávanie“ obsahuje tento výpočet:

„…

7. Obchodovanie na vlastný účet alebo účet klientov s:

…

e) prevoditeľnými cennými papiermi.

8. Účasť na emisiách cenných papierov a poskytovanie s tým spojených služieb.

…

14. …

Služby a činnosti uvedené v prílohe I oddiele A a B [smernice MiFID] v súvislosti s finančnými nástrojmi uvedenými v prílohe I oddiele C uvedenej smernice podliehajú vzájomnému uznávaniu v súlade s touto smernicou.

…“

Litovské právo

19 Podľa znenia § 2 ods. 3, 4, 11 a 12 Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas (zákon o poistení vkladov a záväzkov voči investorom) z 20. júna 2002 (Žin., 2002, č. 65-2635) v znení účinnom od 18. novembra 2011 do 1. decembra 2012 (ďalej len „zákon o ochrane vkladov a náhradách pre investorov“) sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

„3. ‚vkladateľom‘ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá je držiteľom vkladu v banke, dcérskej spoločnosti banky alebo bankovom družstve, s výnimkou osôb, ktorých vklady nemožno poistiť podľa tohto zákona. Ak je fyzická alebo právnická osoba (okrem správcovských spoločností, ktoré spravujú podielové fondy alebo dôchodkové fondy) držiteľom vkladu v postavení správcu cudzieho majetku, tento správca sa považuje za vkladateľa. Ak má skupina osôb na základe zmluvy nároky na finančné prostriedky, každá z týchto osôb sa považuje za vkladateľa a finančné prostriedky sa rozdelia medzi ne rovným dielom, pokiaľ zmluvy, na ktorých sú založené ich nároky, alebo súdne rozhodnutie nestanovia niečo iné.

4. ‚vkladom‘ sa rozumie celková suma finančných prostriedkov (vrátane úrokov) vkladateľa uložených v banke, dcérskej spoločnosti banky alebo bankovom družstve na základe zmluvy o vklade a/alebo o bankovom účte, ako aj iné finančné prostriedky, na ktoré má vkladateľ nárok založený na záväzku úverovej inštitúcie vykonávať transakcie s finančnými prostriedkami vkladateľa alebo poskytovať investičné služby.

…

11. ‚investorom‘ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá odovzdala finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere poistníkovi, aby jej poskytoval investičné služby. …

12. ‚záväzkami voči investorovi‘ sa rozumie záväzok poistníka, ktorý poskytuje investorovi investičné služby, vrátiť mu finančné prostriedky alebo prevoditeľné cenné papiere, ktoré mu patria.“

20 Zo znenia § 3 ods. 1 zákona o ochrane vkladov a náhradách pre investorov vyplýva, že na vklady vkladateľov vo vnútroštátnej a cudzej mene v úverových inštitúciách sa vzťahuje poistenie upravené týmto zákonom. Naproti tomu podľa odseku 4 tohto paragrafu sú z neho vylúčené dlhové cenné papiere vydané takouto inštitúciou.

Konania vo veci samej a prejudiciálne otázky

Vec C-688/15

21 Dňa 21. decembra 2010 valné zhromaždenie akcionárov spoločnosti Snoras prijalo rozhodnutie zvýšiť základné imanie tejto úverovej inštitúcie a vydať na tento účel nové akcie, ktoré budú verejne ponúknuté.

22 Dňa 3. februára 2011 Vertybinių popierių komisija (komisia pre trh s cennými papiermi, Litva) schválila prospekt týkajúci sa týchto budúcich akcií.

23 Dňa 1. marca 2011 si Snoras otvorila bankový účet vo svojom vlastnom mene v úverovej inštitúcii bankas „Finasta“ AB (ďalej len „Finasta“) na uloženie finančných prostriedkov zodpovedajúcich emisnému kurzu uvedených budúcich akcií, ktoré mali byť odovzdané budúcimi upisovateľmi.

24 Od 9. marca 2011 do 16. mája 2011 pani Anisimovienėová a iní uzavreli so spoločnosťou Snoras zmluvy o upísaní dotknutých budúcich akcií. Následne bola suma zodpovedajúca emisnému kurzu posledných uvedených akcií odpočítaná z bankových účtov týchto jednotlivcov vedených v spoločnosti Snoras a pripísaná na účet otvorený v jej mene vo Finasta. V niektorých prípadoch Snoras sama uskutočnila takýto prevod na účet, v iných prípadoch tak spravili klienti.

25 Dňa 5. mája 2011 Snoras požiadala Lietuvos Bankas (Banka Litvy) o povolenie na zápis úprav svojich stanov, vyplývajúcich z rozhodnutia o budúcom zvýšení základného imania, do registra spoločností.

26 Dňa 16. novembra 2011 Banka Litvy rozhodla o pozastavení činnosti spoločnosti Snoras do 16. januára 2012. Nariadením z rovnakého dňa litovská vláda znárodnila túto úverovú inštitúciu z dôvodu verejného záujmu. Rozhodnutím z 22. novembra 2011 Banka Litvy odmietla povoliť uvedenej inštitúcii zápis úprav jej stanov do registra spoločností a rozhodnutím z 24. novembra 2011 jej odňala bankovú licenciu. Napokon bol 7. decembra 2011 vyhlásený konkurz na majetok tejto úverovej inštitúcie s účinnosťou od 20. decembra 2011.

27 V dôsledku toho Snoras neuskutočnila plánované vydanie akcií. Pani Anisimovienėová a iní preto podali žalobu na Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius, Litva), ktorou sa domáhali uznania svojho postavenia „vkladateľov“ tejto úverovej inštitúcie v zmysle zákona o ochrane vkladov a náhradách pre investorov.

28 Rozsudkom z 29. septembra 2014 tento súd zamietol žalobu pani Anisimovienėovej a iných, pričom najmä usúdil, že tieto osoby sa nemajú považovať za vkladateľov, ale za investorov, a že finančné prostriedky, ktoré odovzdali spoločnosti Snoras na upísanie akcií, ktoré mala vydať táto úverová inštitúcia, nemožno považovať za „vklady“ v zmysle tohto zákona.

29 Uznesením z 12. marca 2015 Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) potvrdil prvostupňový rozsudok. Pani Anisimovienėová a iní preto podali dovolanie na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy).

30 V rámci tohto dovolacieho konania sa tento súd v zásade pýta na možnosť považovať finančné prostriedky, ktoré pani Anisimovienėová a iní odovzdali spoločnosti Snoras na upísanie akcií, ktoré táto úverová inštitúcia nakoniec nevydala, za „vklady“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19.

31 Za týchto okolností Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa [smernica 94/19] vykladať v tom zmysle, že finančné prostriedky, ktoré boli odpísané z účtu so súhlasom osôb alebo ktoré tieto osoby samy previedli alebo zaplatili na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie vedený v inej úverovej inštitúcii, možno považovať za vklad podľa tejto smernice?

2. Má sa článok 7 ods. 1 [smernice 94/19] v spojení s jej článkom 8 ods. 3 chápať v tom zmysle, že každému, koho nárok možno preukázať pred dňom prijatia rozhodnutia v zmysle článku 1 ods. 3 bodu i) alebo ii) [uvedenej smernice], sa musí vyplatiť suma na základe poistenia vkladov až do výšky uvedenej v článku 7 ods. 1 [tejto smernice]?

3. Je definícia ‚bežnej bankovej činnosti' na účely [smernice 94/19] relevantná pre výklad pojmu vklad ako kladného zostatku vyplývajúceho z bankových činností? Má sa táto definícia brať do úvahy aj pri výklade pojmu vklad vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými bola prebratá [táto smernica]?

4. V prípade kladnej odpovede na tretiu otázku, ako sa má chápať a vykladať pojem ‚bežná banková činnosť' použitý v článku 1 ods. 1 [smernice 94/19]:
   a) aké bankové činnosti sa majú považovať za bežné alebo na základe akých kritérií sa má určiť, či je konkrétna banková činnosť bežnou bankovou činnosťou?
   b) má sa pojem bežná banková činnosť posudzovať so zreteľom na cieľ vykonávaných bankových činností alebo na subjekty, medzi ktorými sa také bankové činnosti vykonávajú?
   c) má sa pojem vklad ako kladný zostatok vyplývajúci z bežných bankových činností použitý v smernici [94/19] vykladať tak, že sa vzťahuje len na prípady, keď sa všetky činnosti vedúce k vzniku takého zostatku považujú za bežné?

5. Ak finančné prostriedky vybočujú z definície pojmu ‚vklad' podľa [smernice 94/19], ale členský štát sa rozhodol prebrať smernice [94/19] a [97/9] do vnútroštátneho práva takým spôsobom, že finančné prostriedky, na ktoré má vkladateľ nároky vyplývajúce zo záväzku úverovej inštitúcie poskytovať investičné služby, sa tiež považujú za vklad, možno krytie vkladov uplatniť len vtedy, keď sa určí, že úverová inštitúcia v konkrétnom prípade vystupovala ako investičná spoločnosť a finančné prostriedky boli na ňu prevedené, aby vykonávala investičnú činnosť v zmysle smernice [97/9] a smernice [MiFID]?"

Vec C-109/16

32 Dvomi rozhodnutiami, z ktorých prvé bolo prijaté 16. júna 2011 a druhé 14. júla 2011, komisia pre trh s cennými papiermi schválila prospekt týkajúci sa budúcich dlhopisov, ktoré mala Snoras vydať a verejne ponúknuť. Na základe tohto prospektu mohla táto úverová inštitúcia uskutočniť viaceré emisie dlhopisov so strednodobým termínom splatnosti pod podmienkou, že najprv zverejní konečné podmienky vzťahujúce sa na každú z týchto emisií.

33 Uvedený prospekt po prvé uvádzal, že tieto budúce dlhopisy bude distribuovať samotná Snoras a že zainteresovaní jednotlivci ich môžu priamo nadobudnúť v pobočkách, agentúrach a iných zložkách tejto úverovej inštitúcie. Po druhé emisný kurz dlhopisov sa mal zaplatiť v plnej výške v deň uzavretia príslušnej zmluvy o upísaní. V tejto súvislosti mal mať upisovateľ príslušné finančné prostriedky na účte otvorenom v spoločnosti Snoras a mal povoliť ich odpísanie z účtu. Po tretie dátum nadobudnutia účinnosti uvedený v konečných podmienkach dotknutej emisie sa mal považovať za dátum emisie dotknutých dlhopisov. Po štvrté tieto dlhopisy sa po vydaní mali zapísať na účty cenných papierov otvorené v mene držiteľov dlhopisov v spoločnosti Snoras.

34 Dňa 2. novembra 2011 Snoras uverejnila konečné podmienky jedenástej emisie dlhopisov so strednodobým termínom splatnosti.

35 Dňa 10. novembra 2011 uzavrel pán Raišelis so spoločnosťou Snoras na jednej strane zmluvu o poskytovaní investičných služieb a na druhej strane zmluvu o upísaní týkajúcu sa 40 dlhopisov patriacich do tejto jedenástej emisie. V ten istý deň previedol finančné prostriedky zodpovedajúce emisnému kurzu týchto budúcich dlhopisov na svoj osobný bankový účet otvorený v spoločnosti Snoras. Nasledujúci deň pán Raišelis podpísal s touto úverovou inštitúciou novú zmluvu o upísaní v rovnakom znení, ako bola prvá zmluva, zmenený bol iba uvedený dátum podpísania a zaplatenia za uvedené dlhopisy na 11. novembra 2011. V rovnaký deň Snoras odpočítala z účtu pána Raišelisa sumu zodpovedajúcu uvedenému emisnému kurzu, pripočítala ju na účet otvorený v mene tejto úverovej inštitúcie vedený v tejto inštitúcii a priradila ju na platbu za tieto dlhopisy.

36 Snoras sa však dostala do platobnej neschopnosti skôr, než mohla uskutočniť emisiu dotknutých dlhopisov.

37 Pán Raišelis preto podal na Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas (Okresný súd Vilnius 2, Litva) žalobu proti IID, verejnoprávnemu podniku, ktorý je v Litve poverený systémom ochrany vkladov a náhrad pre investorov. V tejto súvislosti pán Raišelis tvrdil, že má nárok na náhradu podľa zákona o ochrane vkladov a náhradách pre investorov.

38 Rozsudkom zo 7. septembra 2012 uvedený súd zamietol žalobu pána Raišelisa. Predovšetkým usúdil, že pán Raišelis by mal nárok na túto náhradu len v prípade, ak by Snoras použila sporné finančné prostriedky bez jeho súhlasu, čo sa nestalo. Navyše podľa toho istého súdu pri dlhopisoch, ako boli tie, ktoré chcela vydať Snoras, nevzniká právo na uvedenú náhradu.

39 V odvolacom konaní Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius) rozsudkom zo 17. októbra 2013 zrušil prvostupňový rozsudok a priznal pánovi Raišelisovi nárok na požadovanú náhradu. Podľa názoru odvolacieho súdu sa mal pán Raišelis považovať za „investora“ v zmysle zákona o ochrane vkladov a náhradách pre investorov, a finančné prostriedky, ktoré mal na účte otvorenom v mene spoločnosti Snoras, sa mali považovať za „vklady“, na ktoré sa vzťahuje ochrana upravená týmto zákonom. IID preto podal dovolanie na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy).

40 Uvedený súd sa domnieva, že výsledok uvedeného dovolacieho konania závisí v prvom rade od toho, či sa na finančné prostriedky, ktoré pán Raišelis odovzdal spoločnosti Snoras v rámci spornej transakcie upísania, môže vzťahovať buď smernica 94/19, alebo smernica 97/9.

41 Za predpokladu, že Súdny dvor rozhodne, že takéto finančné prostriedky v zásade patria do pôsobnosti smernice 97/9, vnútroštátny súd má pochybnosti o správnom preklade článku 2 ods. 2 tejto smernice do litovského jazyka a správnom prebratí tohto ustanovenia do zákona o ochrane vkladov a náhradách pre investorov.

42 Napokon za predpokladu, že Súdny dvor rozhodne, že finančné prostriedky, ako sú tie, ktoré pán Raišelis odovzdal spoločnosti Snoras na upísanie budúcich dlhopisov, v zásade patria do pôsobnosti smernice 94/19, vnútroštátny súd sa pýta, či tieto finančné prostriedky spĺňajú podmienky potrebné na to, aby sa mohli kvalifikovať ako „vklady“ v zmysle článku 1 bodu 1 tejto smernice.

43 Za týchto okolností Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno v prípadoch, keď úverová inštitúcia pôsobí ako investičná spoločnosť, ktorej sú poukázané finančné prostriedky na účely nákupu dlhových cenných papierov vydaných tou istou úverovou inštitúciou, no emisia cenných papierov sa neuskutoční a cenné papiere nie sú prevedené do vlastníctva osoby, ktorá zaplatila, zatiaľ čo finančné prostriedky už boli odpísané z bankového účtu

tejto osoby a prevedené na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie a nemožno ich vyplatiť, pričom v takom prípade nie je jasný úmysel vnútroštátneho zákonodarcu, pokiaľ ide o uplatnenie konkrétneho systému ochrany, priamo uplatniť článok 1 ods. 1 smernice 94/19 a článok 1 bod 4 smernice 97/9 s cieľom určiť uplatniteľný systém krytia a je na tento účel rozhodujúcim kritériom zamýšľané použitie finančných prostriedkov? Sú tieto ustanovenia smerníc dostatočne jasné, podrobné a bezpodmienečné a zakladajú práva pre jednotlivcov, takže sa na ne jednotlivci môžu odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi pri odôvodňovaní svojich žalôb o vyplatenie náhrady podaných voči štátnemu orgánu poskytujúcemu poistné krytie?

2. Má sa článok 2 ods. 2 smernice 97/9, ktorý stanovuje typy pohľadávok kryté systémom náhrad pre investorov, chápať a vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na žiadosti o vyplatenie finančných prostriedkov, ktoré investičná spoločnosť dlhuje investorom a ktoré nie sú uložené na meno investorov?

3. Je v prípade kladnej odpovede na druhú otázku článok 2 ods. 2 smernice 97/9, ktorý stanovuje typy pohľadávok kryté systémom náhrad, dostatočne jasný, podrobný a bezpodmienečný a zakladá práva pre jednotlivcov, takže jednotlivci sa môžu na toto ustanovenie odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi pri odôvodňovaní svojich žalôb o vyplatenie náhrady podaných voči štátnemu orgánu poskytujúcemu poistné krytie?

4. Má sa článok 1 ods. 1 smernice 94/19 chápať a vykladať v tom zmysle, že vymedzenie pojmu ‚vklad' podľa tejto smernice zahŕňa aj finančné prostriedky prevedené so súhlasom dotknutej osoby z jej osobného účtu na účet otvorený na meno úverovej inštitúcie, ktorý je vedený v tej istej úverovej inštitúcii a je určený na financovanie budúcej emisie dlhových cenných papierov tejto inštitúcie?

5. Má sa článok 7 ods. 1 v spojení s článkom 8 ods. 3 smernice 94/19 chápať v tom zmysle, že poistné plnenie za vklad do sumy uvedenej v článku 7 ods. 1 [tejto smernice] je potrebné poskytnúť každému, koho pohľadávka je preukázateľná pred dátumom prijatia rozhodnutia uvedeného v článku 1 ods. 3 bode i) a ii) [uvedenej smernice]?“

Konanie pred Súdnym dvorom

44 Uzneseniami predsedu Súdneho dvora z 15. februára 2016, Anisimovienė a i. (C-688/15, neuverejnené, EU:C:2016:92), a z 13. apríla 2016, Indėlių ir investicijų draudimas (C-109/16, neuverejnené, EU:C:2016:267), boli zamietnuté návrhy vnútroštátneho súdu, aby sa tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania prejednali v skrátenom konaní upravenom v článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

45 Rozhodnutiami z 20. januára 2016 a 29. februára 2016 predseda Súdneho dvora rozhodol, že veci C-688/15 a C-109/16 budú prejednané prednostne, v súlade s článkom 53 ods. 3 uvedeného rokovacieho poriadku.

46 Napokon 29. februára 2016 predseda Súdneho dvora rozhodol o spojení týchto dvoch vecí vzhľadom na ich spojitosť, na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej až štvrtej otázke vo veci C-688/15 a druhej, štvrtej a piatej otázke vo veci C-109/16

47 Svojou prvou až štvrtou otázkou vo veci C-688/15 a druhou, štvrtou a piatou otázkou vo veci C-109/16, ktoré treba preskúmať spoločne a v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa na jednej strane ustanovenia smernice 97/9 a na druhej strane ustanovenia smernice 94/19 majú

vykladať v tom zmysle, že na pohľadávky týkajúce sa finančných prostriedkov odpísaných z účtov v úverovej inštitúcii, ktorých držiteľmi sú jednotlivci, a pripísaných na účty otvorené v mene tejto inštitúcie na upísanie budúcich prevoditeľných cenných papierov, ktorých emitentom mala byť táto posledná uvedená inštitúcia, za okolností, keď sa emisia týchto cenných papierov napokon neuskutočnila vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na majetok tejto inštitúcie, sa na jednej strane vzťahujú systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9 a/alebo na druhej strane systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19.

48 Na to, aby sa odpovedalo na položené otázky, je najprv vhodné podať výklad ustanovení smernice 97/9 a následne výklad ustanovení smernice 94/19.

O smernici 97/9 – Systémy náhrad pre investorov

49 Ako vyplýva z odôvodnení 4 a 8 smernice 97/9, cieľom systémov náhrad pre investorov upravených touto smernicou je pokrývať finančné prostriedky a nástroje, ktoré má v držbe investičná spoločnosť v súvislosti s investičnými činnosťami svojich klientov a ktoré v prípade, ak takáto investičná spoločnosť nie je schopná splniť svoje záväzky voči týmto klientom, im nie je možné vrátiť. Stanovením takýchto systémov je cieľom smernice 97/9 ochrana investorov a súčasne zaručenie dôvery verejnosti vo finančný systém.

50 V tejto súvislosti článok 2 ods. 2 druhý pododsek prvá zarážka smernice 97/9 stanovuje, že systémami náhrad pre investorov musí byť v súlade s príslušnými právnymi a zmluvnými podmienkami zabezpečené krytie pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti vyplatiť finančné prostriedky dlžné alebo patriace investorom a uložené na ich účet v súvislosti s investičnou činnosťou.

51 Na to, aby sa zistilo, či sa takto vymedzené predpoklady vzťahujú na pohľadávky ako sú tie, o ktoré ide vo veci samej, je v prvom rade potrebné vyjadriť sa k pojmom „investičná spoločnosť“ a „investičná činnosť“, uvedeným v článku 2 ods. 2 druhom pododseku prvej zarážke smernice 97/9, a v druhom rade k prípadnej podmienke týkajúcej sa zapísania dotknutých finančných prostriedkov na účet otvorený v mene investora, ktorý sa ho domáha.

– O pojmoch „investičná spoločnosť“ a „investičná činnosť“ v zmysle smernice 97/9

52 Podľa článku 2 ods. 2 druhého pododseku prvej zarážky smernice 97/9 sa pohľadávky, ktoré musia byť zabezpečené systémami náhrad pre investorov, týkajú finančných prostriedkov dlžných alebo patriacich „investorom“ a uložené na ich účet „investičnou spoločnosťou“ v súvislosti s jednou alebo viacerými „investičnými činnosťami“.

53 Hoci v tejto súvislosti článok 1 bod 4 smernice 97/9 vymedzuje na účely tejto smernice „investora“ ako každú osobu, ktorá „investičnej spoločnosti“ v súvislosti s „investičnou činnosťou“ zverila peniaze alebo nástroje, pokiaľ ide o tieto dva posledné uvedené pojmy, body 1 a 2 tohto článku odkazujú na definíciu uvedenú v smernici 93/22 a na „investičné služby“, ako sú vymedzené touto smernicou a vymenované v jej prílohe.

54 Smernica 93/22, ktorá stanovovala pravidlá uplatňujúce sa na investičné spoločnosti v Únii, však bola od 1. novembra 2007 nahradená smernicou MiFID. V súlade s článkom 69 tejto smernice od tohto dňa sa všetky odkazy na pojmy vymedzené v smernici 93/22 považujú za odkazy na rovnaké pojmy vymedzené v smernici MiFID. Na účely výkladu smernice 97/9 je teda v prejednávanej veci potrebné vychádzať z definícií „investičnej spoločnosti“ a „investičných služieb a činnosti“ uvedených v článku 4 ods. 1 bodoch 1 a 2 smernice MiFID.

55 V tomto rámci z článku 4 ods. 1 bodu 1 tejto smernice vyplýva, že „investičná spoločnosť“ je právnická osoba, ktorej pravidelnou činnosťou alebo podnikaním je „poskytovanie jednej alebo viacerých investičných služieb pre tretie osoby a/alebo vykonávanie jednej alebo viacerých investičných aktivít na profesionálnom základe“. Podľa rovnakej logiky článok 1 ods. 2 uvedenej smernice stanovuje, že niektoré z jej ustanovení sa vzťahujú na úverové inštitúcie, ktorým bolo udelené povolenie, „ak poskytujú jednu alebo viac investičných služieb a/alebo vykonávajú investičné činnosti“.

56 Vzhľadom na uvedené s cieľom určiť, či sa na pohľadávky, ako sú tie, ktoré majú pani Anisimovienėová a iní, ako aj pán Raišelis proti spoločnosti Snoras, môžu vzťahovať systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, je potrebné určiť, či finančné prostriedky, ktorých sa týkajú tieto pohľadávky, boli odovzdané tejto úverovej inštitúcii v súvislosti s jednou alebo viacerými investičnými službami alebo činnosťami v zmysle smernice MiFID, ktoré poskytujú alebo vykonávajú uvedené inštitúcie.

57 V tejto súvislosti v súlade s článkom 4 ods. 1 bodom 2 smernice MiFID je pod „investičnými službami a činnosťami“ potrebné chápať všetky služby a činnosti uvedené v oddiele A prílohy I tejto smernice týkajúce sa akéhokoľvek nástroja uvedeného v oddiele C tejto prílohy.

58 Je nesporné, že akcie a dlhopisy, ako sú tie, ktoré chcela vydať Snoras, patria medzi finančné nástroje uvedené v tomto oddiele C. V jeho bode 1 v kategórii „prevoditeľné cenné papiere“, a to v súlade s článkom 4 ods. 1 bodom 18 smernice MiFID, sú totiž uvedené cenné papiere prevoditeľné na kapitálovom trhu, vrátane akcií obchodných spoločností a dlhopisov.

59 Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa oddielu A prílohy I smernice MiFID, litovská vláda tvrdí, že úverová inštitúcia neposkytuje žiadnu zo služieb a nevykonáva žiadnu z činností uvedených v tomto oddiele, pokiaľ distribuuje verejnosti, vrátane svojich klientov, finančné nástroje, ktoré vydáva. Verejnou ponukou týchto nástrojov totiž táto inštitúcia údajne nekoná ako finančný sprostredkovateľ, ale ako akákoľvek obchodná spoločnosť, ktorá vydáva cenné papiere.

60 Je pravda, že ako tvrdí uvedená vláda, verejná ponuka finančných nástrojov úverovou inštitúciou, ktorá je ich emitentom, nie je sama osebe „investičnou službou alebo činnosťou“ v zmysle smernice MiFID, keďže to nie je uvedené v oddiele A prílohy I tejto smernice.

61 V prípade úverovej inštitúcie však uzavretie zmlúv s klientmi o upísaní finančných nástrojov, ktorých je emitentom, naopak znamená poskytovanie takýchto investičných služieb. Ako tvrdia pán Raišelis a Európska komisia, uzavretie takýchto zmlúv o upísaní úverovou inštitúciou so svojimi klientmi patrí predovšetkým medzi „vykonávanie pokynov v mene klientov“ v zmysle prílohy I oddielu A bodu 2 smernice MiFID.

62 V tejto súvislosti sa pojem vykonávanie pokynov „v mene klientov“ musí považovať za synonymum pojmu vykonávanie pokynov „v mene klientov“, ktorého vymedzenie je uvedené v článku 4 ods. 1 bode 5 tejto smernice. Tieto dva pojmy sa totiž v smernici MiFID zjavne vzťahujú na jednu a tú istú službu a okrem toho veľká väčšina jazykových verzií tejto smernice uvádza rovnaký výraz tak v prílohe, ako aj v článku 4 uvedenej smernice.

63 Pritom v súlade s týmto vymedzením pojmu „vykonanie pokynu v mene klientov“ označuje konanie s cieľom uzavrieť zmluvy na nákup alebo predaj jedného alebo viacerých finančných nástrojov na účet klientov.

64 Je pritom nesporné, že zmluva o upísaní týkajúca sa finančných nástrojov skutočne predstavuje takúto zmluvu. Pokiaľ ide o skutočnosť, že v rámci služby „vykonávania pokynov“, je táto zmluva uzavretá „v mene klientov“, je potrebné uviesť, že je pravda, že tieto výrazy by v abstraktnej rovine mohli

naznačovať, že úverová inštitúcia nemôže byť považovaná za poskytovateľa tejto služby klientovi, keďže jej úloha pri uzavretí uvedenej zmluvy sa neobmedzuje na úlohu sprostredkovateľa, ale je tiež zmluvnou stranou rovnakej zmluvy ako emitent finančných nástrojov, ktoré chce klient nadobudnúť.

65 Tieto výrazy však treba vnímať v kontexte, v akom sa nachádzajú. Predovšetkým je potrebné umiestniť služby vykonávania pokynov „v mene“ klientov do protikladu s činnosťou „obchodovania na vlastný účet“ uvedenou v prílohe I oddiele A bode 3 smernice MiFID. V súlade s článkom 4 ods. 1 bodom 6 tejto smernice táto činnosť spočíva v obchodovaní za vlastný kapitál, ktorého výsledkom je uzavretie transakcií s jedným alebo viacerými finančnými nástrojmi.

66 Z toho vyplýva, že smernica MiFID vychádza z protikladu medzi na jednej strane uzavretím zmluvy na nákup alebo predaj finančných nástrojov zo strany úverových inštitúcií a investičných spoločností na svoj vlastný účet a za svoj vlastný kapitál a na druhej strane uzavretím takýchto zmlúv poslednými uvedenými inštitúciami a podnikmi na účet ich klientov za kapitál dotknutých klientov. Z tohto pohľadu sa zmluva takejto povahy musí považovať za uzatvorenú úverovou inštitúciou „v mene“ klientov v zmysle článku 4 ods. 1 bodu 5 a prílohy I oddielu A bodu 2 tejto smernice, keďže je uzavretá v prospech klienta a použitím jeho kapitálu, a to aj vtedy, ak je táto inštitúcia tiež zmluvnou stranou tejto zmluvy ako emitent dotknutých finančných nástrojov.

67 Tento výklad potvrdzujú ciele sledované smernicou MiFID. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z odôvodnení 2, 5 a 44 tejto smernice, jej cieľom je predovšetkým zabezpečiť vysokú úroveň ochrany investorov, zachovať integritu a celkovú efektívnosť finančného systému, ako aj zabezpečiť transparentnosť finančných transakcií.

68 Vzhľadom na tieto ciele je otázka, či finančné nástroje, ktoré úverová inštitúcia distribuuje verejnosti, sú vydávané tretími spoločnosťami alebo samotnou úverovou inštitúciou, irelevantná.

69 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že uzavretie takýchto zmlúv o upísaní úverovou inštitúciou, ktoré sa týkajú budúcich prevoditeľných cenných papierov, ktorých emitentom má byť táto úverová inštitúcia, so svojimi klientmi, predstavuje investičné služby v zmysle článku 4 ods. 1 bodu 2 smernice MiFID. V dôsledku toho sa na pohľadávky týkajúce sa finančných prostriedkov, odovzdaných klientom uvedenej úverovej inštitúcii v súvislosti s týmito zmluvami, môžu vzťahovať systémy náhrad pre investorov v súlade s článkom 2 ods. 2 druhým pododsekom prvou zarážkou smernice 97/9.

70 Tento záver nie je v prejednávanej veci spochybnený tvrdením, ktoré uviedli litovská vláda a IID, podľa ktorého pohľadávky, ako sú tie, ktorých sa dovolávajú pani Anisimovienėová a iní, ako aj pán Raišelis, nemožno nahradiť na základe smernice 97/9, keďže tieto pohľadávky vyplývajú z naplnenia investičného rizika, a to z konkurzu na majetok emitenta finančných nástrojov, ktoré chceli nadobudnúť tieto osoby, proti ktorému táto smernica nestanovuje žiadnu ochranu.

71 V tejto súvislosti je pravda, že ako uviedol generálny advokát v bode 134 svojich návrhov, cieľom smernice 97/9 nie je chrániť investorov pred rizikami neoddeliteľne spojenými s každou investíciou. Táto smernica sa predovšetkým nesnaží ochrániť týchto investorov pred konkurzom na majetok obchodných spoločností vydávajúcich finančné nástroje, ktorých sú majiteľmi. V tejto súvislosti riziko konkurzu na majetok emitenta nemôže byť pokryté uvedenou smernicou len z dôvodu, že v súvislosti s danou investičnou operáciou je tento emitent úverovou inštitúciou alebo investičnou spoločnosťou.

72 Je však vhodné zdôrazniť, že v prejednávanej veci pani Anisimovienėová a iní, ako aj pán Raišelis nikdy nenadobudli vlastníctvo finančných nástrojov, za ktoré ako protihodnotu odovzdali spoločnosti Snoras sporné finančné prostriedky, keďže vydanie uvedených nástrojov sa do vyhlásenia konkurzu na majetok tejto úverovej inštitúcie neuskutočnilo.

73 Za týchto okolností nejde o stratu hodnoty finančných nástrojov v držbe investora, ani o neschopnosť emitenta týchto nástrojov nahradiť tomuto investorovi menovitú hodnotu uvedených nástrojov. Naproti tomu ide o neschopnosť úverovej inštitúcie, ktorá koná ako investičná spoločnosť, dodať takéto investičné nástroje klientom, ktorí k nim chcú nadobudnúť vlastníctvo, a v dôsledku toho neschopnosť splniť voči nim svoje záväzky. Táto situácia však predstavuje naplnenie rizika, na ktoré sa vzťahuje smernica 97/9.

74 Okrem toho je tento výklad v súlade s cieľmi sledovanými smernicou 97/9, a najmä cieľom chrániť investorov pred rizikom podvodu, profesijnou nedbanlivosťou alebo pochybením pri správe, v dôsledku čoho by sa investičná spoločnosť stala neschopnou vrátiť svojim klientom finančné prostriedky a cenné papiere, ktoré im patria. Vzhľadom na tieto ciele a ako tvrdí Komisia, je totiž dôležité, aby finančné prostriedky, ktoré takáto investičná spoločnosť alebo úverová inštitúcia drží pre investora, ktorý chce nadobudnúť finančné nástroje pred vydaním týchto nástrojov, boli chránené, pričom nie je podstatné, či sú uvedené finančné nástroje vydané treťou spoločnosťou alebo touto inštitúciou.

– O neexistencii podmienky týkajúcej sa zapísania dotknutých finančných prostriedkov na účet otvorený v mene investora

75 Ako bolo uvedené v bode 50 vyššie, v znení smernice 97/9 vo francúzskom jazyku článok 2 ods. 2 druhý pododsek prvá zarážka stanovuje, že systémami náhrad pre investorov musí byť v súlade s príslušnými právnymi a zmluvnými podmienkami zabezpečené krytie pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti vyplatiť finančné prostriedky „dlžné alebo patriace investorom a uložené na ich účet“ v súvislosti s investičnou činnosťou.

76 Znenie tohto ustanovenia vo verzii smernice 97/9 v litovskom jazyku je však citeľne reštriktívnejšie. V tomto znení uvedené ustanovenie uvádza, že v súlade s uvedenými podmienkami je zabezpečené krytie pre pohľadávky vyplývajúce z neschopnosti investičnej spoločnosti vyplatiť finančné prostriedky „patriace investorom a držané v ich mene“ v súvislosti s investičnou činnosťou („*kompensacija turi būti mokama pagal tuos reikalavimus, kurie kilo dėl investicinės įmonės nepajėgumo grąžinti pinigus, priklausančius investuotojams ir laikomus jų vardu ryšium su investicine veikla*“).

77 Tieto výrazy by však mohli viesť k chápaniu, že systémami náhrad pre investorov upravenými smernicou 97/9 musia byť kryté jedine pohľadávky týkajúce sa finančných prostriedkov v držbe investičnej spoločnosti alebo úverovej inštitúcie, ktorá koná ako taká, na účtoch otvorených v mene investorov.

78 Z ustálenej judikatúry pritom vyplýva, že v prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu právnej normy Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právnej úpravy, ktorej je súčasťou (pozri najmä rozsudky z 30. mája 2013, Genil 48 a Comercial Hostelera de Grandes Vinos, C-604/11, EU:C:2013:344, bod 38, ako aj zo 17. mája 2017, ERGO Poisťovňa, C-48/16, EU:C:2017:377, bod 37 a citovanú judikatúru).

79 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že smernica 97/9 má predovšetkým chrániť investorov pred situáciou, v ktorej investičná spoločnosť nie je schopná plniť voči nim svoje záväzky. V súlade s týmto cieľom článok 1 bod 4 tejto smernice široko vymedzuje pojem „investor“ ako každú osobu, ktorá investičnej spoločnosti v súvislosti s investičnou činnosťou zverila peniaze alebo nástroje. Rovnako odôvodnenie 8 uvedenej smernice všeobecne uvádza „peniaze a nástroje v rukách investičnej spoločnosti v súvislosti s investíciami investora“.

80 Vzhľadom na tieto skutočnosti by sa systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9 nemali obmedzovať na krytie pohľadávok týkajúcich sa finančných prostriedkov v držbe investičných spoločností alebo úverových inštitúcií, ktorá konajú ako také, na účtoch otvorených v mene investorov.

81 V dôsledku toho okolnosť, že pohľadávky, ako sú pohľadávky pani Anisimovienėovej a iných, ako aj pána Raišelisa, sa týkajú finančných prostriedkov zapísaných nie na účtoch otvorených v ich mene, ale na účtoch, ktorých majiteľom je dotknutá úverová inštitúcia, nevylučuje, že musia byť pokryté systémami náhrad pre investorov, keďže sú splnené ostatné podmienky stanovené v článku 2 ods. 2 druhom pododseku prvej zarážke smernice 97/9.

82 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, je potrebné dospieť k záveru, že na pohľadávky, ako sú tie, o ktoré ide vo veci samej, sa vzťahujú systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9.

O smernici 94/19 – Systémy ochrany vkladov

83 V súlade s druhým odôvodnením smernice 94/19 cieľom systémov ochrany vkladov upravených touto smernicou je ochrániť jednotlivcov pred nedostupnosťou vkladov v úverových inštitúciách. Stanovením takýchto systémov ochrany vkladov je cieľom smernice 94/19, ako uvádzajú jej prvé a štvrté odôvodnenie, chrániť vkladateľov a súčasne zaručiť stabilitu bankového systému, vyhnutím sa fenoménu hromadného výberu vkladov nielen z tých úverových inštitúcií, ktoré majú ťažkosti, ale aj zo zdravých inštitúcií, v dôsledku straty dôvery verejnosti vo funkčnosť tohto systému.

84 V rámci toho článok 1 bod 1 prvý odsek smernice 94/19 stanovuje, že na účely tejto smernice je „vklad“ kladný zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj z pohľadávok potvrdených listinou vydanou úverovou inštitúciou.

85 V prejednávanej veci je potrebné pripomenúť, že na jednej strane finančné prostriedky, ktorých sa domáhajú pani Anisimovienėová a iní, ako aj pán Raišelis, už v deň nedostupnosti ich vkladov neboli uložené na účtoch v spoločnosti Snoras, ktorých majiteľmi boli tieto osoby. Na druhej strane budúce prevoditeľné cenné papiere, ktoré upísali a ktorých emitentom mala byť táto úverová inštitúcia, nakoniec neboli vydané do vyhlásenia konkurzu na majetok uvedenej úverovej inštitúcie. Okrem toho, pokiaľ ide o tieto prevoditeľné cenné papiere, hoci dlhopisy, o ktoré ide vo veci C-109/16, patria medzi „dlhové cenné papiere“ uvedené v článku 1 bode 1 smernice 94/19, akcie, o ktoré ide vo veci C-688/15, naopak predstavujú kapitálové cenné papiere, vo vzťahu ku ktorým táto smernica nestanovuje žiadne záruky (rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i., C-76/15, EU:C:2016:975, body 66 a 67).

86 Za týchto okolností je potrebné iba určiť, či pohľadávky, akými sú pohľadávky týchto jednotlivcov voči spoločnosti Snoras, možno priradiť k druhému prípadu „vkladov“ uvedenému v článku 1 bode 1 smernice 94/19, teda či ide o „kladný zostatok z dočasných stavov vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok“.

87 Zo znenia tohto ustanovenia vykladaného v súlade s cieľmi sledovanými smernicou 94/19, ako boli pripomenuté v bode 83 vyššie, vyplýva, že do tohto prípadu spadajú pohľadávky voči úverovej inštitúcii, ktoré sa týkajú finančných prostriedkov vkladateľov zapojených do jednej alebo viacerých „bežných bankových činností“ a nachádzajúcich v prechodnej situácii vyplývajúcej z týchto činností.

88 Pokiaľ ide v prvom rade o otázku, či pohľadávky, ako sú pohľadávky pani Anisimovienėovej a iných, ako aj pána Raišelisa, proti spoločnosti Snoras, sa týkajú finančných prostriedkov použitých pri „bežných bankových činnostiach“, je potrebné uviesť, že smernica 94/19 nevymedzuje, čo treba chápať pod týmto pojmom a ani neodkazuje na vnútroštátne právne poriadky, pokiaľ ide o jeho význam.

89 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora určenie významu a rozsahu pojmov, pre ktoré právo Únie neobsahuje definíciu, sa musí zistiť podľa ich obvyklého významu v bežnom jazyku pri súčasnom zohľadnení súvislostí, v ktorých sa používajú, ako aj pri zohľadnení účelu sledovaného právnou úpravou, v ktorej sa nachádzajú (rozsudok z 20. decembra 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, bod 50 a citovaná judikatúra).

90 Pojem „bežné bankové činnosti“ pri svojom zvyčajnom použití odkazuje na transakcie, ktoré zvyčajne vykonávajú úverové inštitúcie v rámci svojich činností.

91 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v súlade s vymedzením, ktoré uvádzajú v rovnakom znení článok 1 bod 4 smernice 94/19 a článok 4 ods. 1 písm. a) smernice 2006/48 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, charakteristická činnosť takýchto inštitúcií spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti a poskytovaní úverov na svoj vlastný účet.

92 Pritom je nesporné, že tieto úverové inštitúcie zvyčajne vykonávajú v spojitosti s touto činnosťou širokú paletu transakcií, ktorých zoznam zostavil normotvorca Únie v prílohe I tejto poslednej uvedenej smernice. Vzhľadom na skutočnosť, že smernica 94/19 aj smernica 2006/48 sa vzťahujú na úverové inštitúcie a obidve sledujú rovnaké ciele, najmä ochranu investorov a vkladateľov, výpočet činností nachádzajúci sa v uvedenej prílohe je relevantný pre výklad pojmu „bežné bankové činnosti“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19.

93 V bode 7 prílohy I smernice 2006/48 sa pritom uvádza obchodovanie na vlastný účet alebo na účet klientov, najmä s prevoditeľnými cennými papiermi, a v bode 8 tejto prílohy účasť na emisiách cenných papierov a poskytovanie s tým spojených služieb. Okrem toho a v úplnom súlade s vysvetlením uvedeným v bode 55 vyššie uvedená príloha uvádza tiež „investičné služby a činnosti“, ako sú vymedzené smernicou MiFID.

94 Z týchto skutočností vyplýva, že upísanie budúcich prevoditeľných cenných papierov na účet klientov patrí medzi transakcie, ktoré zvyčajne vykonávajú úverové inštitúcie v rámci svojich činností. V dôsledku toho a vzhľadom na ciele sledované smernicou 94/19, ako boli pripomenuté v bode 83 vyššie, takáto transakcia sa musí považovať za „bežnú bankovú činnosť“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19, keďže tak, ako je to v konaniach vo veci samej, ju úverová inštitúcia uskutočňuje použitím finančných prostriedkov svojich vkladateľov. Okrem toho a analogicky k dôvodom uvedeným v bodoch 61 až 66 vyššie je potrebné uviesť, že okolnosť, že úverová inštitúcia je emitentom budúcich prevoditeľných cenných papierov, nespochybňuje toto posúdenie.

95 Pokiaľ ide v druhom rade o otázku, či transakcie upisovania budúcich prevoditeľných cenných papierov, o ktoré ide vo veciach samých, vedú k „dočasným úložkám“ v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 94/19, je potrebné usudzovať, že v prípade, keď v rámci takýchto transakcií finančné prostriedky vkladateľov úverovej inštitúcie sú odpočítané pred emisiou týchto prevoditeľných cenných papierov z bankových účtov dotknutých vkladateľov a pripísané na účty otvorené v mene tejto finančnej inštitúcie, pričom sú blokované v očakávaní, že sa stanú protiplnením za nadobudnutie uvedených prevoditeľných cenných papierov, keď budú vydané, sú tieto finančné prostriedky skutočne v situácii takýchto „dočasných úložiek“.

96 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy sa na pohľadávky, ako sú tie, o ktoré ide vo veciach samých, vzťahujú systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19, keďže sa týkajú „kladného zostatku, ktorý vznikne z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností“ v zmysle článku 1 bodu 1 tejto smernice.

97 Tento výklad nie je vo veci C-688/15 spochybnený okolnosťou, že bankový účet, na ktorom sú zapísané finančné prostriedky, ktorých sa domáha pani Anisimovienėová a iní, nie je otvorený v spoločnosti Snoras, ale v inej úverovej inštitúcii. V rámci prípadu „kladného zostatku, ktorý vznikne z dočasných

úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností“ uvedeného v článku 1 bodu 1 smernice 94/19 totiž nie je rozhodujúce umiestnenie účtu, na ktorý úverová inštitúcia zapísala finančné prostriedky počas bežných bankových činností.

98 Ten istý výklad nie je vo veci C-109/16 spochybnený okolnosťou, že Litovská republika využila možnosť upravenú v článku 7 ods. 2 smernice 94/19 v spojení s prílohou I bodom 12 tejto smernice tak, že vylúčila z ochrany vkladov dlhové cenné papiere vydané úverovými inštitúciami. Táto výnimka totiž nie je relevantná v tejto veci, vo vzťahu ku ktorej je potrebné pripomenúť, že ku dňu začatia konkurzu na majetok spoločnosti Snoras dotknuté dlhopisy ešte neboli vydané a pán Raišelis ich ešte nenadobudol.

Záver

99 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, je potrebné odpovedať na prvú až štvrtú otázku vo veci C-688/15 a druhú, štvrtú a piatu otázkou vo veci C-109/16 tak, že na jednej strane ustanovenia smernice 97/9 a na druhej strane ustanovenia smernice 94/19 sa majú vykladať v tom zmysle, že na pohľadávky týkajúce sa finančných prostriedkov odpísaných z účtov v úverovej inštitúcii, ktorých držiteľmi sú jednotlivci, a pripísaných na účty otvorené v mene tejto inštitúcie na upísanie budúcich prevoditeľných cenných papierov, ktorých emitentom mala byť táto posledná uvedená inštitúcia, za okolností, keď sa emisia týchto cenných papierov napokon neuskutočnila vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na majetok tejto inštitúcie, sa vzťahujú tak systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, ako aj systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19.

O prvej časti prvej otázky otázke vo veci C-109/16

100 Prvou časťou svojej prvej otázky vo veci C-109/16, ktorú treba preskúmať v druhom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2 ods. 3 smernice 97/9 vykladať v tom zmysle, že v situácii, v ktorej sa na pohľadávky vzťahujú tak systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19, ako aj systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, a v ktorej vnútroštátny zákonodarca nezaradil takého pohľadávky do systému podľa jednej alebo druhej z týchto dvoch smerníc, konajúci súd môže alebo musí sám rozhodnúť na základe tohto ustanovenia, ktorý zo systémov môžu využiť veritelia uvedených pohľadávok.

101 V tejto súvislosti z článku 2 ods. 3 smernice 97/9 vyplýva, že ak sa v danom členskom štáte na pohľadávku vzťahujú systémy náhrad pre investorov upravené touto smernicou a súčasne systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19, tomuto členskému štátu prislúcha, aby priradil túto pohľadávku k systému vychádzajúcemu z jednej alebo druhej z týchto smerníc, „tak ako… uzná za vhodné“. Okrem toho toto ustanovenie spresňuje, že za žiadnu pohľadávku nesmie byť poskytnutá náhrada v rámci týchto dvoch smerníc viac ako jedenkrát.

102 Pokiaľ ide o kategórie pohľadávok, ktoré spĺňajú podmienky upravené v smerniciach 94/19 a 97/9, toto ustanovenie nestanovuje objektívne kritériá na ich priradenie k systému podľa jednej alebo druhej smernice, ale odkazuje, aby si o tom rozhodol každý členský štát.

103 Z toho vyplýva, že za predpokladu, že súd na jednej strane konštatuje, že v prípade pohľadávok, v súvislosti s ktorými sa žiada o náhradu, sú splnené tak podmienky stanovené smernicou 94/19, ako aj podmienky stanovené smernicou 97/9, a na druhej strane konštatuje, že vnútroštátne právo neobsahuje pravidlo priradenia takýchto pohľadávok k systému podľa jednej alebo druhej smernice, nemôže sa odvolávať na článok 2 ods. 3 druhej uvedenej smernice, aby sám rozhodol o systéme, podľa ktorého sa musí poskytnúť náhrada veriteľom týchto pohľadávok.

104 Za predpokladu ako je ten, ktorý je uvedený v predchádzajúcom bode, keďže na jednej strane veritelia týchto pohľadávok sú oprávnení domáhať sa ochrany, ktorú im zaručuje tak smernica 94/19, ako aj smernica 97/9, a na druhej strane v súlade s uvedeným článkom 2 ods. 3 tejto druhej smernice sa im náhrada nesmie poskytnúť dvakrát, je potrebné konštatovať, že prislúcha týmto veriteľom, aby si zvolili náhradu z jedného alebo druhého z týchto systémov stanovených na uplatnenie týchto smerníc.

105 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné odpovedať na prvú časť prvej otázky vo veci C-109/16 tak, že článok 2 ods. 3 smernice 97/9 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, v ktorej sa na pohľadávky vzťahujú tak systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19, ako aj systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, a v ktorej vnútroštátny zákonodarca nezaradil takého pohľadávky do systému podľa jednej alebo druhej z týchto dvoch smerníc, konajúci súd nemôže sám rozhodnúť na základe tohto ustanovenia, ktorý zo systémov môžu využiť veritelia uvedených pohľadávok. V takejto situácii naproti tomu prislúcha týmto veriteľom, aby si zvolili náhradu z jedného alebo druhého z týchto systémov stanovených vnútroštátnym právom na uplatnenie týchto dvoch smerníc.

O druhej časti prvej otázky a tretej otázke vo veci C-109/16

106 Druhou časťou svojej prvej otázky a svojou treťou otázkou vo veci C-109/16, ktoré treba preskúmať spoločne a v poslednom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa na jednej strane článok 1 bod 1 smernice 94/19 a na druhej strane článok 1 bod 4, ako aj článok 2 ods. 2 druhý pododsek smernice 97/19 majú vykladať v tom zmysle, že sa ich môžu dovolávať pred vnútroštátnym súdom jednotlivci, aby podložili svoje žaloby o náhradu voči verejnoprávnemu podniku členského štátu poverenému v tomto členskom štáte systémami ochrany vkladov a náhrad pre investorov.

107 V tejto súvislosti v prvom rade v rozsudku z 25. júna 2015, Indėlių ir investicijų draudimas a Nemaniūnas (C-671/13, EU:C:2015:418, bod 58), Súdny dvor rozhodol, že ustanovenia smernice 97/9 týkajúce sa určenia finančných prostriedkov a nástrojov, na ktoré sa vzťahujú systémy ochrany, ktoré upravuje, vrátane článku 1 bodu 4 a článku 2 ods. 2 druhého pododseku tejto smernice, sú dostatočne jasné, presné a bezpodmienečné na to, aby sa ich jednotlivci mohli priamo dovolávať pred vnútroštátnym súdom.

108 Rovnaký výklad platí, aj pokiaľ ide o článok 1 bod 1 smernice 94/19. Toto ustanovenie totiž vymedzuje rôzne prípady „vkladov“, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, so všetkou jednoznačnosťou, presnosťou a bezpodmienečnosťou, ktoré sa vyžadujú na to, aby sa mohli priamo uplatniť v spore pred vnútroštátnym súdom, a to najmä vzhľadom na výklad, ktorý podal Súdny dvor v prejednávaných veciach.

109 V druhom rade je potrebné pripomenúť, že nepodmienených a dostatočne presných ustanovení smernice sa môžu dovolávať osoby podliehajúce súdnej právomoci nielen voči členskému štátu a všetkým jeho správnym orgánom, ale tiež voči orgánom a subjektom, ktoré sa líšia od jednotlivcov a musia byť považované za štátne buď preto, že ide o právnické osoby verejného práva, ktoré sú súčasťou štátu v širokom zmysle slova, či preto, že podliehajú alebo sú kontrolované orgánom verejnej moci, alebo preto, že takýto orgán ich poveril plnením úlohy vo verejnom záujme a na tento účel im boli udelené uvedené mimoriadne právomoci (rozsudok z 10. októbra 2017, Farrell, C-413/15, EU:C:2017:7455, body 33 a 34).

110 V prejednávanej veci z návrhov na začatie prejudiciálneho konania v oboch konaniach vo veciach samých vyplýva, že IID je podľa litovského práva „štátny podnik“, t. j. právnická osoba verejného práva, v dôsledku čoho môže byť postavená na roveň štátu na účely priamej uplatniteľnosti smerníc 94/19 a 97/9.

111 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné odpovedať na druhú časť prvej otázky a tretiu otázku vo veci C-109/16 tak, že na jednej strane článok 1 bod 1 smernice 94/19 a na druhej strane článok 1 bod 4, ako aj článok 2 ods. 2 druhý pododsek smernice 97/19, sa majú vykladať v tom zmysle, že sa ich môžu dovolávať pred vnútroštátnym súdom jednotlivci, aby podložili svoje žaloby o náhradu voči verejnoprávnemu podniku členského štátu poverenému v tomto členskom štáte systémami ochrany vkladov a náhrad pre investorov.

O piatej otázke vo veci C-688/15

112 Svojou piatou otázkou vo veci C-688/15 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 94/19 vykladať v tom zmysle, že členské štáty majú možnosť rozšíriť ochranu vkladov a pohľadávok, na ktoré sa v zásade nevzťahuje ani táto smernica, ani smernica 97/9.

113 Vzhľadom na odpovede poskytnuté na predchádzajúce otázky netreba odpovedať na piatu otázku vo veci C-688/15.

O trovách

114 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Na jednej strane ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov a na druhej strane ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/EÚ z 11. marca 2009, sa majú vykladať v tom zmysle, že na pohľadávky týkajúce sa finančných prostriedkov odpísaných z účtov v úverovej inštitúcii, ktorých držiteľmi sú jednotlivci, a pripísaných na účty otvorené v mene tejto inštitúcie na upísanie budúcich prevoditeľných cenných papierov, ktorých emitentom mala byť táto posledná uvedená inštitúcia, za okolností, keď sa emisia týchto cenných papierov napokon neuskutočnila vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na majetok tejto inštitúcie, sa vzťahujú tak systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, ako aj systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19.**

2. **Článok 2 ods. 3 smernice 97/9 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, v ktorej sa na pohľadávky vzťahujú tak systémy ochrany vkladov upravené smernicou 94/19, ako aj systémy náhrad pre investorov upravené smernicou 97/9, a v ktorej vnútroštátny zákonodarca nezaradil takého pohľadávky do systému podľa jednej alebo druhej z týchto dvoch smerníc, konajúci súd nemôže sám rozhodnúť na základe tohto ustanovenia, ktorý zo systémov môžu využiť veritelia uvedených pohľadávok. V takejto situácii naproti tomu prislúcha týmto veriteľom, aby si zvolili náhradu z jedného alebo druhého z týchto systémov stanovených vnútroštátnym právom na uplatnenie týchto dvoch smerníc.**

3. **Na jednej strane článok 1 bod 1 smernice 94/19, zmenenej smernicou 2009/14, a na druhej strane článok 1 bod 4, ako aj článok 2 ods. 2 druhý pododsek smernice 97/9 sa majú vykladať v tom zmysle, že sa ich môžu dovolávať pred vnútroštátnym súdom jednotlivci, aby podložili svoje žaloby o náhradu voči verejnoprávnemu podniku členského štátu poverenému v tomto členskom štáte systémami ochrany vkladov a náhrad pre investorov.**

Podpisy